

Valtion talousarvioesitys 2017 hallituksen budjettiriihen mukaan

6.9.2016

Lähde: Valtioneuvoston tiedotusmateriaali 1.9.2016

Talousarvioesitys julkistetaan 15.9.2016

VM: Talouden tilannekuvassa ei merkittävää käännettä parempaan

- Kuluvana ja ensi vuonna Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan noin prosentin vauhtia
  - » Vaimean kasvun taustalla yksityinen kulutus ja investoinnit
  - » Viennin kehitys heikkoa, markkinaosuuksien menettäminen kansainvälisessä kaupassa jatkuu
- Viimeisen vuoden aikana työllisyydessä käänne parempaan. Hallituksen työllisyysastetavoite on kuitenkin kaukana.
  - » 2017 työttömyysaste alenee, pitkäaikaistyöttömyys kasvaa kuitenkin edelleen.
- Hintojen ja ansioiden nousu hyvin maltillista
  - » Kilpailukyky sopimus parantaa kustannuskilpailukykyä

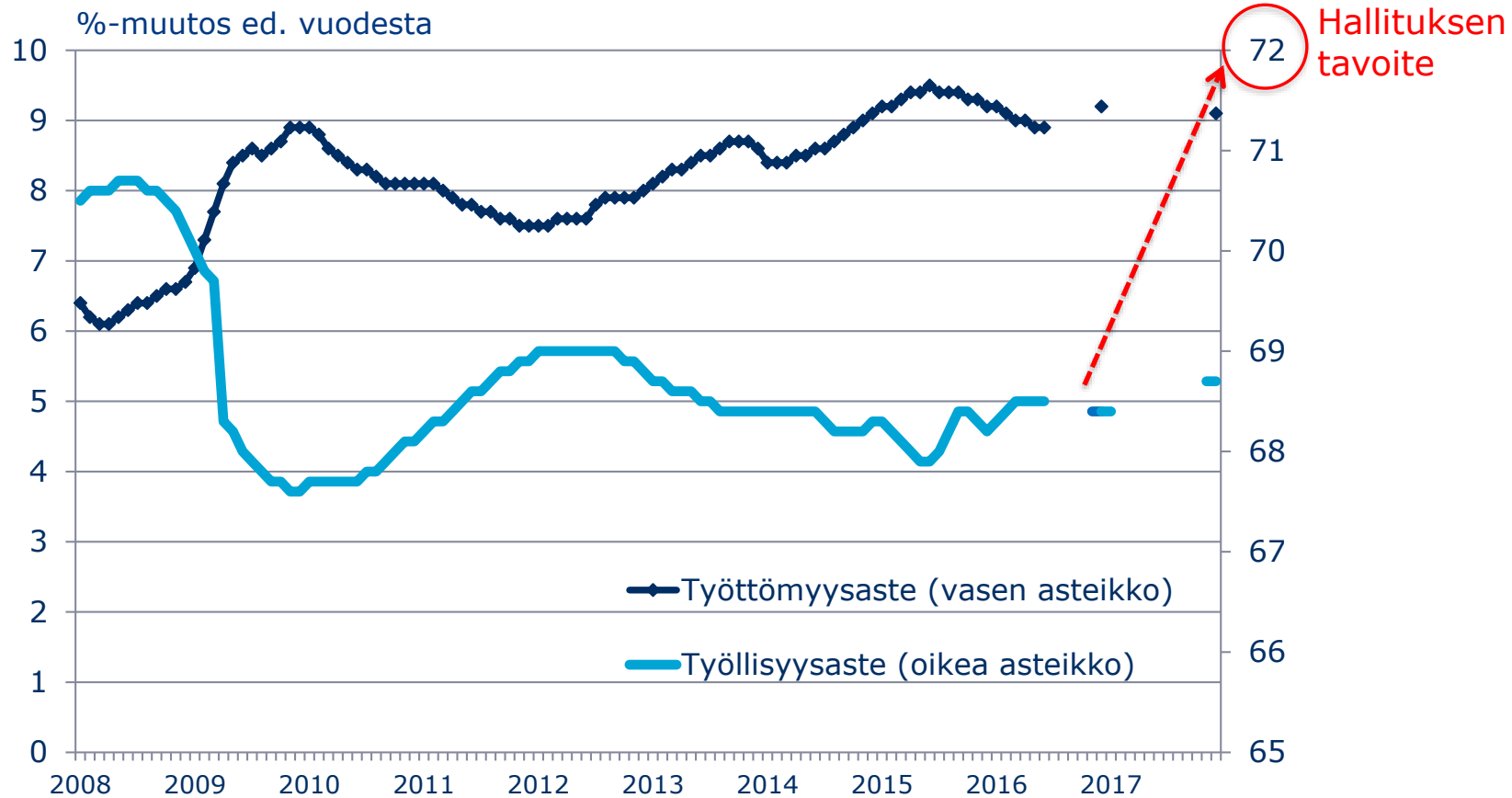
Tuotannon suhdannekuvaaja ohittanut suhdannekuopan, kasvuluvut matalat

Kausitasoitettu tuotanto laski kesäkuussa 0,1 % edellisestä kuukaudesta

Työmarkkinoiden tila

Työttömyys- ja työllisyysasteen trendi, %-muutos

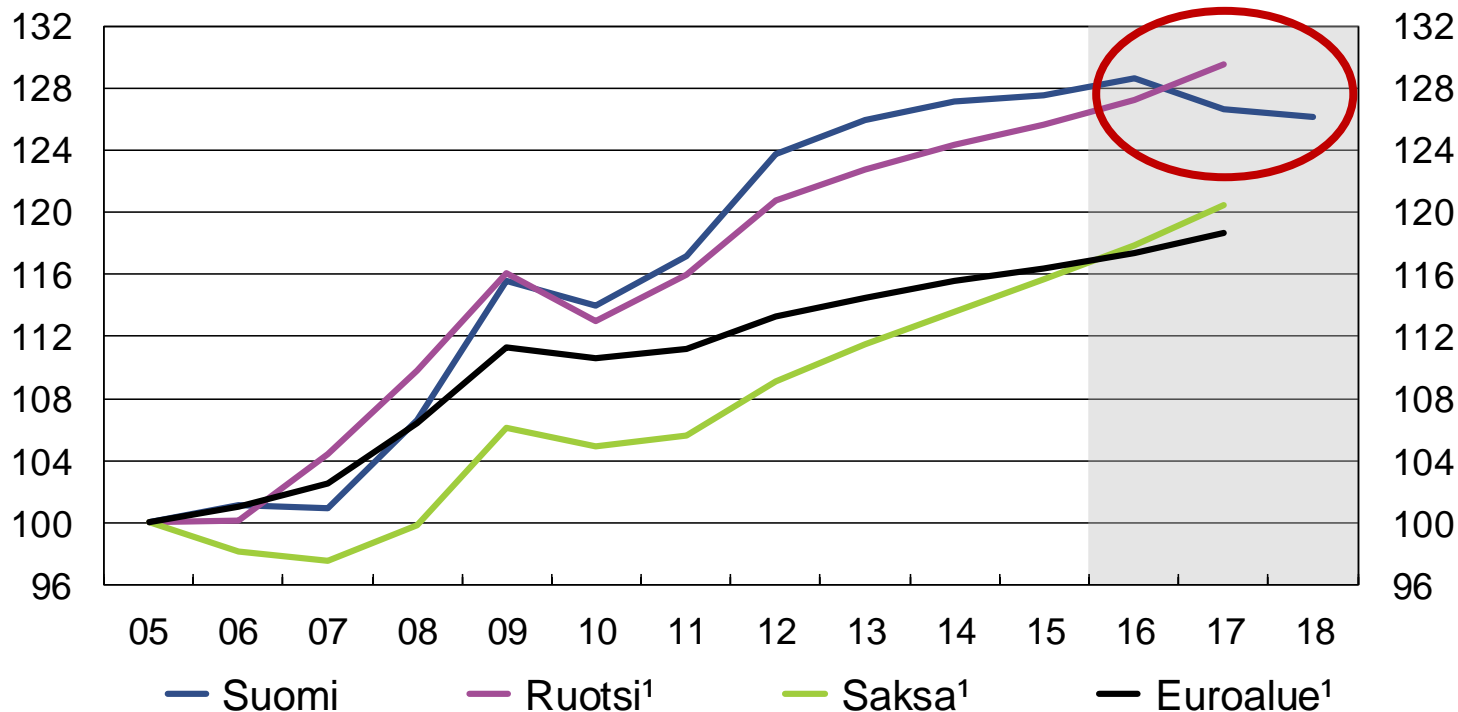

Talouden kustannuskilpailukyky heikentynyt mutta nyt kohenemassa

Yksikkötyökustannukset

2005=100, nimelliset

¹ Euroopan komission ennuste

Lähde: Euroopan komissio, Tilastokeskus, VM

VM: Julkinen talous edelleen alijäämäinen 2017

- Julkinen talous velkaantuu yhä
  - » Valtion velka 51 % suhteessa BKT:hen
  - » Kuntatalouden velka 8,5 % suhteessa BKT:hen
- Hidas talouskasvu ja veroperuste-/maksumuutokset rajoittavat veropohjan kasvua
- Julkisia menoja kasvattaa esim. väestön ikääntyminen, toisaalta sopeutustoimet pienentävät julkisia menoja

Vuoden 2017 talousarvioehdotus on elvyttävä

- Budjettitalouden menot 55,2 mrd. €, mikä on 0,3 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2016
  - » Menoja nostavat mm. kärkihankkeet, kilpailukyky sopimuksen vaikutukset, verokevennyksistä aiheutuvat kompensatiot kunnille sekä valtion eläkemenojen kasvu
- Budjettitalouden tulot 49,7 mrd. €
  - » Verotulot 41,6 mrd. €
- Valtionvelkaa otetaan lisää 5,5 mrd. euroa
  - » Valtionvelka nousee v. 2017 arviolta 111 mrd. euroon
  - » Velkaantumisvauhdin kasvun arvioidaan pysähtyvän 2018

Valtion talousarvioesitys 2017 sisältää lukuisia kuntiin kohdistuvia toimenpiteitä

- VM:n talousarvioehdotus vie aiemmin päätettyjä säästötoimia eteenpäin, mm.:
  - » Indeksiin sidottuja julkisia menoja leikataan 195 milj. eurolla, mikä pienentää kuntien valtionosuuksia 75 milj. eurolla
  - » Ammatillisen koulutuksen kuntien rahoitusosuuteen kohdistetaan 190 milj. euron säästö
  - » Perustoimeentulotuen maksatus siirretään Kelaan, yhteisvaikutus kuntatalouteen neutraali
- Kärkihankkeet tuovat pienehköjä, väliaikaisia lisäpanostuksia kuntiin
- Kiky-sopimus aiheuttaa tulojen menetyksiä kuntien valtionosuuksiin. Kuntatalouden kehitysarviossa pienentää myös toimintamenoja ja veropohjaa.

Taustaa: Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on lisätä työllisyyttä, talouskasvua ja sopeuttaa julkista taloutta

- Keskeiset toimet:
  - » Palkkoja ei koroteta 2017
  - » Julkisen sektorin lomarahen leikkaus 30 prosentilla 2017-2019
  - » Työajan pidennys 24 tuntia vuodessa pysyvästi
  - » Työnantajan työeläkemaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja sosiaaliturvamaksun asteittainen alentaminen 2017-2020
  - » Vastaavasti korotetaan palkansaajien eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuosuuksia
    - korotus vähentää kuntien verotuloja
  - » Palkansaajille tuloverokevennyspaketti, jotta edellä mainitut vakuutusmaksujen korotukset eivät pienennä ostovoimaa
    - Veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille
  - » Kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksun alennus rahoitetaan julkisen sektorin säästöillä
    - Peruspalvelujen valtionosuuksissa lomarahojen vähennyksen säästö leikataan täysimääräisesti, työajan pidennyksen laskennallinen, asteittain kasvava säästö leikataan 75-prosenttisesti vuonna 2017, tämän jälkeen täysimääräisesti
    - Myös OKM:n valtionosuusrahoitusta leikataan

Kilpailukyky sopimus kiristää 2017 kuntataloutta lievästi

- Kiky-sopimus pienentää kuntatalouden menoja 2017 VM:n arvion mukaan **683 milj. €**
  - » Työnantajamaksualennukset
  - » Lomarahaleikkaukset 2017-2019
  - » Työajan pidentäminen
- Kiky-sopimus pienentää kuntatalouden tuloja yht. **773 milj. €**
  - » Maksualennukset ja muut kiky-päätökset vähentävät kunnallisveron tuottoa, yhteisöveroon pieni lisäys
  - » Sekä peruspalvelujen valtionosuutta että OKM:n valtionosuuksia leikataan
- Kikyn yhteisvaikutus kuntatalouteen on **-90 milj. €**
  - » Kiky-sopimus alentaa kuntien kustannustasoa, mikä vaikuttaa valtionosuuksiin myös peruspalvelujen hintaindeksin laskemisen kautta
- Kunnittain vaikutukset vaihtelevat paljon

Kikyyn liittyvä veropaketti keventää palkansaajan tuloverotusta keskimäärin 0,6 prosenttiyksikköä

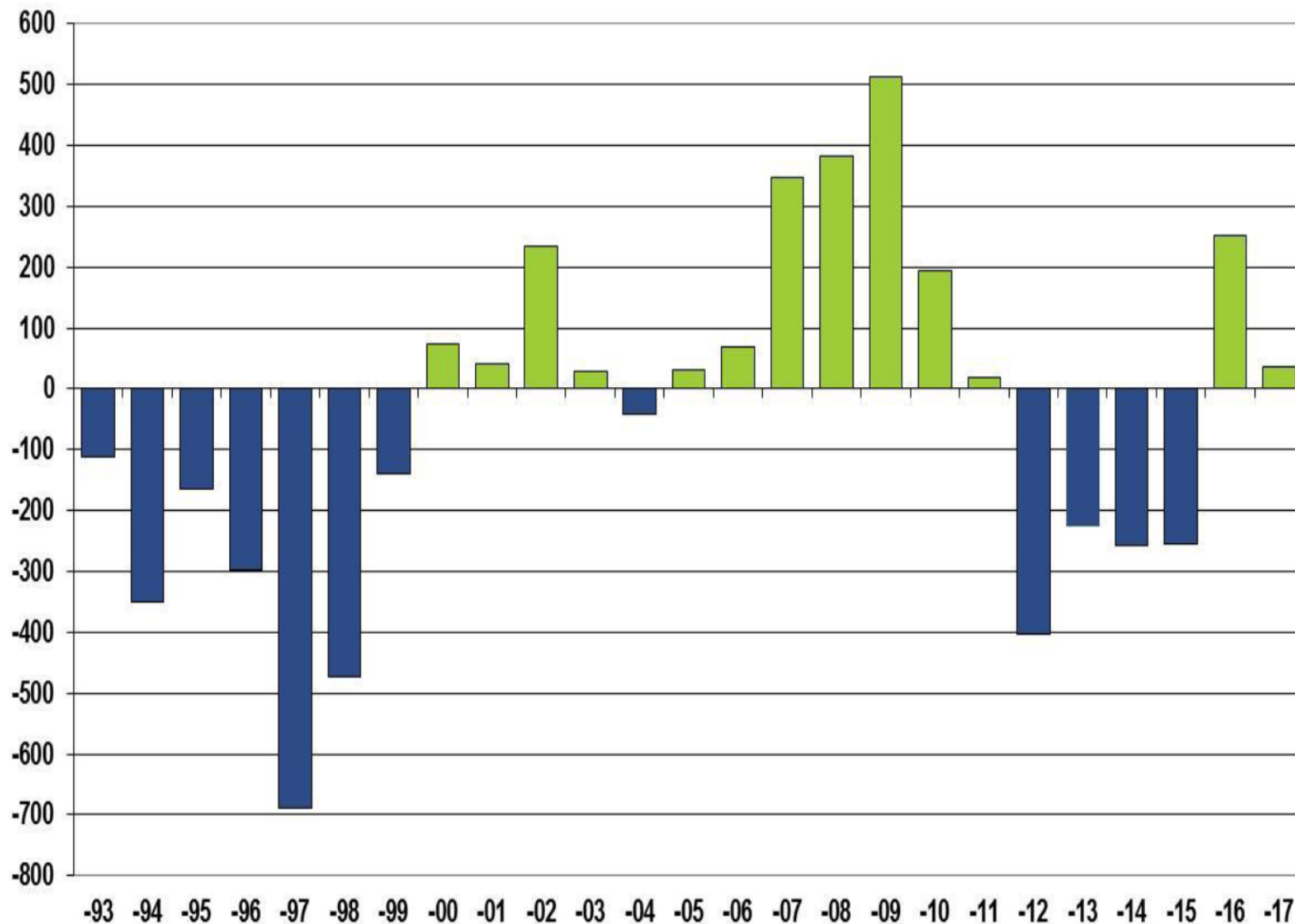
- Palkansaajien verotus kevenee 515 milj. €, mikä tarkoittaa keskimääräiselle palkansaajalle noin 0,6 prosenttiyksikön tuloveroasteen kevennystä
  - » Eläketulon verotusta kevennetään vastaavasti
- Verokevennykset kohdistuvat tasaisesti eri tuloluokkiin
- Maksukorotusten kompensoimiseksi alle 12000 euroa vuodessa ansaitseville tulonsaajille suunnataan 30 milj. euron lisäkevennys
- Veroperustemuutosten vaikutus kompensoidaan kunnille
  - » Maksumuutokset pienentävät kuitenkin verotuottoja

Muita budjettiriihen uusia päätöksiä:

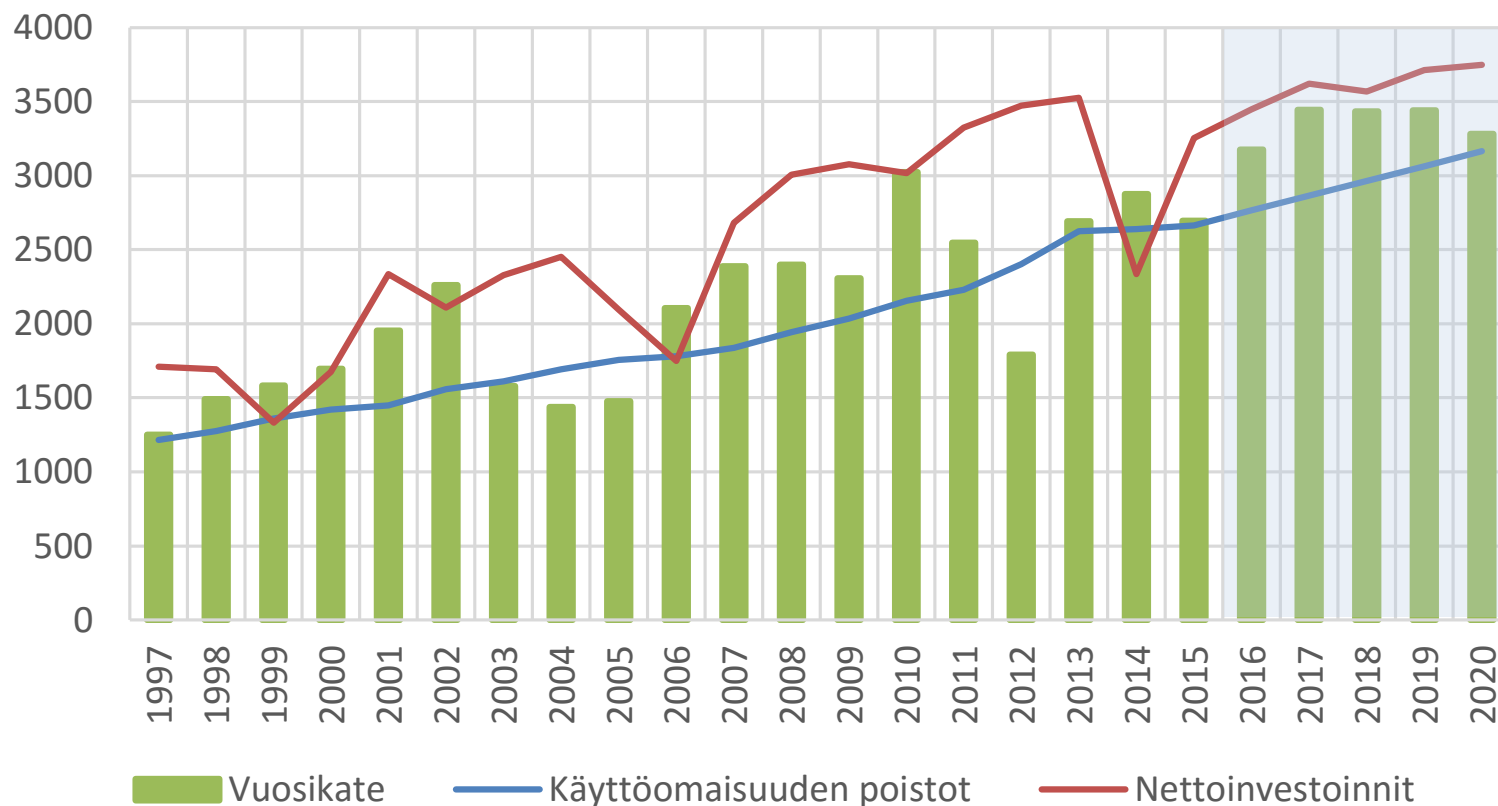
- Hallituksen työllisyyttä tukevat päätökset, esim.
  - » Edistetään asuntorakentamista useilla eri toimilla: mm. pitkiä korkotukilainoja koskeva omavastuukorko lasketaan vuokra-asuntojen osalta 1,7 %:iin vuoden 2019 loppuun asti, ARA-tuettuihin asuntoihin 3 000 euron kuukausituloraja.
  - » Työttömyysetuuksien käyttötarkoitusta laajennetaan liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen.
- Vuosina 2017 ja 2018 toteutetaan työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisia kokeiluja, joihin valittiin kesäkuussa 2016 yhdeksän aluetta. Loppuvuoden 2016 aikana valmistellaan kokeilun toimeenpanemiseksi tarvittavat säännösmuutokset. Suurimpien kaupunkien vastuuta työvoimapolitiikasta lisätään käynnistyvissä kokeiluissa.
- Kiinteistöveroä korotetaan hallitusohjelman linjauksen lisäksi 50 milj. eurolla. Korotuksesta noin 9 miljoonaa euroa kohdistuu rakentamattoman, asuinkäyttöön kaavoitetun rakennusmaan kiinteistöveroon, loput yleiseen ja asuinrakennusten kiinteistöveroon.
- Hallitus päätti jättää toteuttamatta varhaiskasvatuksen maksujen korotukset. Pienituloisten perheiden maksujen kevennykset kuitenkin toteutetaan.
  - » Varhaiskasvatuksen maksut alenevat noin 10 milj. €
- Hallitus toteuttaa yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömille (työttömyysjakso vähintään viisi vuotta) tarkoitetun kertaluonteisen eläketuen.
  - » Pientää kuntien työmarkkinatukimenoja 33 milj. €, pienentää kuntien verotuloja 10 milj. €

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen verrattuna edellisen vuoden talousarvioon

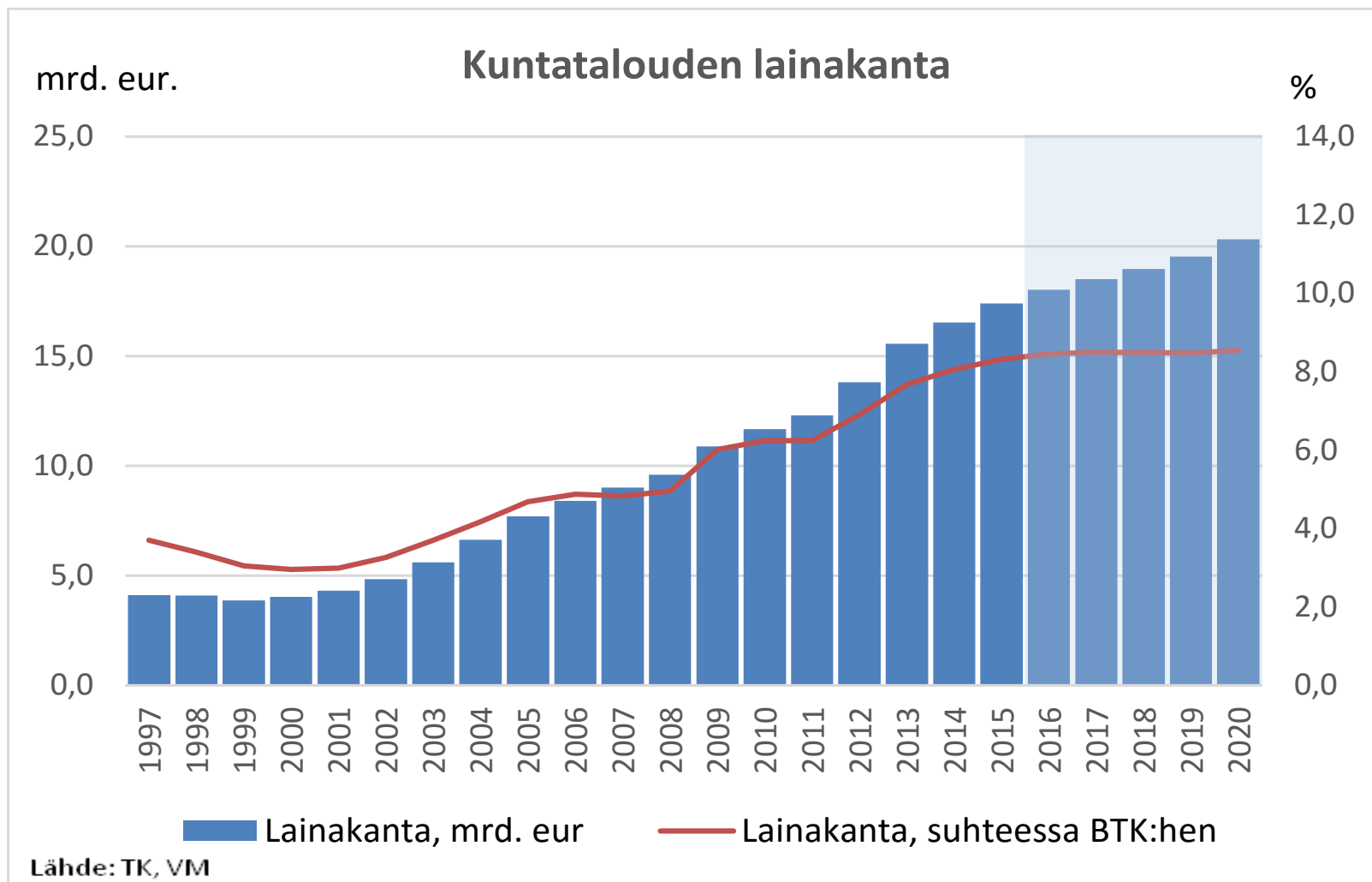
milj. euroa

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot ja investoinnit, milj. euroa

Alustava arvio, ennuste julkaistaan 20.9.2016

Alustava arvio, ennuste julkaistaan 20.9.2016

Kuntatalouden rahoitusasemataavoite

- Hallitus on asettanut ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassaan julkiselle taloudelle ja sen alasektoreille rahoitusasemaa koskevat tavoitteet.
  - Kuntatalouden tavoite on korkeintaan 0,5 prosentin alijäämä suhteessa BKT:hen v. 2019
- VM:n ennusteen mukaan kuntatalous on tämän tavoitteen mukaisella uralla.
- Hallitus tarkastelee tavoitteiden saavuttamista ja päättää tarvittaessa korjaavista toimista vuosittain, seuraavan kerran JTS:n tarkistuksen yhteydessä keväällä 2017.

